

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

11 лютого 2019 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 198/вс-19

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у складі колегії:

головуючого - Мішина М.І.,

членів Комісії: Василенка А.В., Гладія С.В.,

розглянувши питання про проведення співбесіди за результатами дослідження досьє кандидата Незнамової Ірини Миколаївни на зайняття вакантної посади судді Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду у межах конкурсу, оголошеного Вищою кваліфікаційною комісією суддів України 02 серпня 2018 року,

встановила:

Рішенням Комісії від 02 серпня 2018 року № 185/зп-18 оголошено конкурс на зайняття 78 вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду:

- у Касаційному адміністративному суді - 26 посад;
- у Касаційному господарському суді - 16 посад;
- у Касаційному кримінальному суді - 13 посад;
- у Касаційному цивільному суді - 23 посади.

Незнамова І.М. звернулась до Комісії із заявою про допуск до участі в конкурсі на зайняття вакантної посади судді Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду та проведення стосовно неї кваліфікаційного оцінювання для підтвердження здатності здійснювати правосуддя у відповідному суді як особа, яка відповідає вимогам пункту 1 частини першої статті 38 Закону, тобто має стаж роботи на посаді судді не менше десяти років.

Комісією 08 жовтня 2018 року ухвалено рішення № 90/вс-18, зокрема, про допуск Незнамової І.М. до проходження кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на посаду судді Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду.

Рішенням Комісії від 18 жовтня 2018 року № 231/зп-18 призначено кваліфікаційне оцінювання в межах конкурсу на зайняття 13 вакантних посад суддів Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду 171 кандидату, зокрема Незнамовій І.М.

Відповідно до статті 83 Закону кваліфікаційне оцінювання проводиться Вищою кваліфікаційною комісією суддів України з метою визначення здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді за визначеними критеріями. Такими критеріями є: компетентність (професійна, особиста, соціальна), професійна етика та доброчесність.

Згідно з пунктом 6.4 Положення про проведення конкурсу на зайняття вакантної посади судді, затвердженого рішенням Комісії від 02 листопада 2016 року № 141/зп-16, кваліфікаційне оцінювання проводиться відповідно до порядку та методології кваліфікаційного оцінювання.

Згідно з пунктами 1, 2 глави 6 розділу II Положення про порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання, показники відповідності критеріям кваліфікаційного оцінювання та засоби їх встановлення, затвердженого рішенням Комісії від 03 листопада 2016 року № 143/зп-16 у редакції рішення Комісії від 13 лютого 2018 року № 20/зп-18 (зі змінами) (далі - Положення), встановлення відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям кваліфікаційного оцінювання здійснюється членами Комісії за їх внутрішнім переконанням відповідно до результатів кваліфікаційного оцінювання. Показники відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям кваліфікаційного оцінювання досліджуються окремо один від одного та в сукупності.

Відповідно до статті 85 Закону кваліфікаційне оцінювання включає такі етапи:

- 1) складення іспиту (складення анонімного письмового тестування та виконання практичного завдання);
- 2) дослідження досьє та проведення співбесіди.

Незнамова І.М. 12 листопада 2018 року склала анонімне письмове тестування, за результатами якого набрала 76,5 бала. За результатами виконаного 14 листопада 2018 року практичного завдання Незнамова І.М. набрала 61,5 бала. На етапі складення іспиту кандидат загалом набрала 138 балів та рішенням Комісії від 29 грудня 2018 року № 330/зп-18 була допущена до другого етапу кваліфікаційного оцінювання «Дослідження досьє та проведення співбесіди».

Відповідно до положень частини третьої статті 85 Закону рішенням Комісії від 30 листопада 2018 року № 290/зп-18 призначено проведення тестування особистих морально-психологічних якостей та загальних здібностей учасникам конкурсу, зокрема Незнамовій І.М.

Незнамова І.М. склала тестування особистих морально-психологічних якостей та загальних здібностей, за результатами якого складено висновок та визначено рівні показників критеріїв особистої, соціальної компетентності, професійної етики та доброчесності.

Рішенням Комісії від 12 грудня 2018 року № 314/зп-18 затверджено склад колегії, зокрема, для дослідження досьє і проведення співбесід у межах кваліфікаційного оцінювання кандидатів на зайняття вакантних посад суддів Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду.

Відповідно до положень статті 87 Закону з метою сприяння у встановленні відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності Громадською радою доброчесності (далі - ГРД) на електронну адресу Комісії 04 лютого 2019 року надіслано висновок про невідповідність

кандидата на посаду судді Верховного Суду Незнамової І.М. критеріям доброчесності та професійної етики, затверджений 03 лютого 2019 року.

Зазначений висновок подано без дотримання вимог підпункту 4.10.1 пункту 4.10 розділу IV Регламенту Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, затвердженого рішенням Комісії від 13 жовтня 2016 року № 81/зп-16 (далі - Регламент), а саме подано менше ніж за 10 робочих днів до визначеної Комісією дати засідання з проведення співбесіди стосовно кандидата Незнамової І.М., у зв'язку з чим висновок залишено без розгляду.

Водночас обставини, які викладені у висновку Громадської ради доброчесності розглянуто як інформацію щодо кандидата на посаду судді Незнамової І.М.

Крім того, надана інформація не містить відомостей інших, від встановлених Комісією під час дослідження досьє, які, зокрема, були предметом обговорення під час співбесіди.

Комісією 11 лютого 2019 року за участі представника Громадської ради доброчесності проведено співбесіду з кандидатом, під час якої обговорено питання щодо показників за критеріями компетентності, професійної етики та доброчесності, які виникли під час дослідження досьє.

Обговорено показники ефективності здійснення правосуддя суддею, твердження в декларації доброчесності судді за 2017 рік, анкетні дані судді, зокрема зайняття Незнамовою І.М. із 1990 року адміністративної посади - голови Кузнецовського міського суду Рівненської області.

З'ясовано обставини, зазначені у зверненнях адвоката, які надійшли до Комісії щодо можливого декларування недостовірних відомостей про майновий стан кандидата та щодо дій Незнамової І.М. при постановленні судового рішення.

Обговорено питання щодо розбіжностей між відомостями, зазначеними кандидатом в декларації кандидата на посаду особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за 2017 рік та наявною у Національному агентстві з питань запобігання корупції інформацією, що були встановлені під час спеціальної перевірки.

Також обговорено відповідність витрат і майна кандидата та близьких осіб задекларованим доходам, перетини кордонів, порушення правил підсудності справ, у яких однією зі сторін є суд або суддя.

Стосовно наведених обставин кандидатом надано письмові пояснення та підтверджувальні документи, а також усні пояснення під час співбесіди.

Ураховуючи мету цього кваліфікаційного оцінювання та вимоги щодо відповідності кандидатів найвищим стандартам суддівської етики та доброчесності, Комісія оцінює пояснення Незнамової І.М. такими, що не спростовували їх сумнівів стосовно деяких фактів.

Так, за інформацією Національного антикорупційного бюро України Незнамова І.М. набула право власності на гараж на підставі рішення Кузнецовського районного суду Рівненської області від 25 грудня 2007 року, в якому вона обіймала посаду судді та голови суду.

Незнамова І.М. пояснила, що у 2007 році нею подано до Кузнецовського міського суду Рівненської області позовну заяву про визнання права власності на

гараж, відповідачем в якій було зазначено виконавчий комітет Кузнецовської міської ради Рівненської області.

Вона зазначила, що позовна заява була подана відповідно до правил територіальної підсудності, визначених Цивільним процесуальним кодексом України, чинним на той час.

Рішення Кузнецовського міського суду Рівненської області ніким не оскаржувалося, будь-чийх прав та законних інтересів цим рішенням не було порушено, оскільки гараж збудований на земельній ділянці, яка перебуває у власності кандидата.

Указана позовна заява подана нею як фізичною особою, жодним чином зазначений спір не належить до сфери її професійної діяльності. Представник відповідача в судовому засіданні не заперечувала щодо розгляду справи суддею Кузнецовського міського суду Рівненської області.

На думку Незнамової І.М., під час розгляду справи за її позовом до виконавчого комітету Кузнецовської міської ради Рівненської області про визнання права власності на гараж не було допущено порушення правил підсудності, оскільки вона звернулася до суду за захистом своїх загальних громадянських прав, які жодним чином не пов'язані з її професійною діяльністю.

Відповідно до статті 108 Цивільного процесуального кодексу України, чинного на той момент, підсудність цивільних справ, у яких однією зі сторін є суд або суддя цього суду, визначається ухвалою судді суду вищої інстанції без виклику сторін.

Таким чином, Комісія дійшла висновку, що у цьому випадку було грубе та умисне порушення норм процесуального права.

У Коментарі Бангалорських принципів поведінки йдеться, якщо суддя є фактично стороною у справі або фінансово зацікавлений у певному її вирішенні, тоді він або вона справді виступає суддею у власній справі.

Для забезпечення існування неупередженості суду під час розгляду зазначеної справи суддя Незнамова І.М., яка була стороною у справі, мала б виключити будь-які обґрунтовані сумніви щодо безсторонності суду.

Встановлено, що у зв'язку з тим, що Незнамова І.М., будучи головою суду, відмовилась надавати копії своїх декларацій та декларацій суддів Кузнецовського міського суду Рівненської області на два запити Громадської організації про доступ до публічної інформації, представником Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини з питань дотримання права на інформацію та представництва в Конституційному Суді України стосовно кандидата складено два протоколи про адміністративне правопорушення, передбачене частиною другою статті 212-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Ці протоколи розглядалися Кузнецовським міським судом Рівненської області, тобто судом, де кандидат є суддею та головою суду. Кодекс України про адміністративні правопорушення не містить норми щодо підсудності справ, у яких однією зі сторін є суд або суддя.

Однак факт розгляду в Кузнецовському міському суді Рівненської області справ, де стороною була суддя та голова цього ж суду, порушив вимоги статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод щодо розгляду справи неупередженим судом.

Пунктом 2 частини сьомої статті 56 Закону передбачено, що суддя зобов'язаний дотримуватися правил суддівської етики, у тому числі виявляти та підтримувати високі стандарти поведінки у будь-якій діяльності з метою укріплення суспільної довіри до суду, забезпечення впевненості суспільства в чесності та непідкупності суддів.

У Бангалорських принципах поведінки суддів зазначено, що постійна увага з боку суспільства покладає на суддю обов'язок прийняти низку обмежень, і, незважаючи на те, що пересічному громадянину ці обов'язки могли б здатися обтяжливими, суддя приймає їх добровільно та охоче. Поведінка судді має відповідати високому статусу його посади.

За загальним правилом суддівської етики, суддя повинен бути прикладом законослухняності, завжди поводитися так, аби зміцнювати віру громадян у чесність, незалежність, неупередженість та справедливість суду. Володар мантиї повинен докладати всіх зусиль, щоб, на думку розсудливої, законослухняної та поінформованої людини, його поведінка була бездоганною.

У статті 10 Основних принципів незалежності судових органів, схвалених резолюціями Генеральної асамблеї ООН від 29 листопада 1985 року № 40/32 та від 13 грудня 1985 року № 40/146, визначено, що особи, відібрані для судових посад, повинні мати високі моральні якості і здібності, а також відповідну підбору кваліфікацію в галузі права.

Ці основоположні принципи формування суддівського корпусу імплементовані у національне законодавство, що визначає основними складовими авторитету судової влади та довіри суду - доброчесність і компетентність судді.

Отже, під час кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на посади суддів касаційних судів у складі Верховного Суду Комісія виходить з того, що кандидати на посаду судді найвищого суду у системі судоустрою мають відповідати найвищим стандартам за критеріями компетентності та професійної етики за відсутності будь-яких обґрунтованих сумнівів у їх доброчесності, що можуть негативно вплинути на суспільну довіру до Верховного Суду.

Таким чином, Комісія у складі колегії дійшла висновку, що Незнамова І.М. не підтвердила здатності здійснювати правосуддя у Касаційному кримінальному суді у складі Верховного Суду за критерієм професійної етики, а тому за цим критерієм кандидата оцінено у 0 балів.

Відповідно до пункту 4 глави 6 розділу II Положення рішення про підтвердження здатності здійснювати правосуддя суддею (кандидатом на посаду судді) у відповідному суді ухвалюється у випадку отримання ним мінімально допустимих і більших балів за результатами іспиту, а також бала, більшого за 0, за результатами оцінювання критеріїв особистої компетентності, соціальної компетентності, критерію професійної етики та доброчесності.

Дослідивши досьє, заслухавши доповідача, представника Громадської ради доброчесності та кандидата, врахувавши той факт, що за результатами оцінювання критерію професійної етики Незнамова І.М. набрала 0 балів, Комісія дійшла висновку, що вона не підтвердила здатності здійснювати правосуддя у Касаційному кримінальному суді у складі Верховного Суду.

Комісія вважає за доцільне зазначити, що кваліфікаційне оцінювання Незнамової І.М. здійснювалося в межах конкурсу на зайняття вакантної посади

судді Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду, що обумовлювало перевірку кандидата на відповідність найвищим стандартам та вимагало встановлення відсутності щонайменшого обґрунтованого сумніву в чеснотах майбутніх суддів Верховного Суду. Висновки Комісії за результатами цього кваліфікаційного оцінювання не можуть негативно впливати на проходження кандидатом інших процедур, пов'язаних з професійною кар'єрою.

Ураховуючи викладене, керуючись статтями 79, 81, 83-88, 93, 101 Закону, Положенням та Регламентом, Комісія

вирішила:

визнати Незнамову Ірину Миколаївну такою, що не підтвердила здатності здійснювати правосуддя у Касаційному кримінальному суді у складі Верховного Суду.

Головуючий

М.І. Мішин

Члени Комісії:

А.В. Василенко

С.В. Гладій